

دانشنامه طبیعی سجلی

www.ketab.ir

عنوان قرارداد عنوان و نام پدیدآور	صحیفه سجادیه. فارسی. شرح : دانش‌نامه صحیفه سجادیه مولفان: جمعی از نویسندگان : زیر نظر فضل‌الله خالقیان؛ ناظر علمی: محی‌الدین بهرام محمدیان؛ ویراستار ادبی: جعفر ربانی.
مشخصات نشر مشخصات ظاهر شابک	: تهران؛ مدرسه؛ موسسه فرهنگی مدرسه برهان، ۱۳۹۸. : ۵۵۶ ص. : ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۱۸۸۷-۹
وضعیت فهرست نویسی موضوع موضوع	: فیبا : علی‌بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸۰ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه - نقد و تفسیر : Ali ibn Hosayn, Imam IV. Sahifeh Sajjadiyeh : Criticism and interpretation
شناسه افزوده شناسه افزوده شناسه افزوده شناسه افزوده شناسه افزوده رده ی کتب رده بندی شماره	: خالقیان، فضل‌الله، ۱۳۴۱ - ناظر : علی‌بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸۰ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه. شرح : Ali ibn Hosayn, Imam IV. Interpretation . Sahife Sajadiyeh : سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه : موسسه فرهنگی مدرسه برهان : BP۲۶۷/۱/ع/۲۰۴۲۲۸۵ ۱۳۹۸ : ۲۹۷/۷۷۲ : ۵۶۳۶۵۱۴

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش

دانش‌ناب
صحیفه
سجادیه

- ناظر علمی: حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر محی‌الدین بهرام محمدیان
- ویراستار علمی: دکتر فضل‌الله خالقیان
- ویراستار ادبی: جعفر ربانی
- مدیر تولید: محمدرضا جهان‌بخش
- طراح گرافیک: مجید کاظمی
- طراح جلد: مجید کاظمی، سعید نجف‌آبادی
- چاپ اول: ۱۳۹۹
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- چاپ و صحافی: چاپ خجسته
- حق چاپ محفوظ است.
- شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۱۸۸۷-۹

تهران / خیابان شهید قرنی / نرسیده به پل کریمخان
خیابان شهید حقیقت طلب / پلاک ۸ / انتشارات مدرسه
تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۰۰۳۲۴ / فکس: ۰۲۱-۸۸۹۰۳۸۰۹

با تشکر از انتخاب شما، خواهشمندیم نظرات، انتقادات و پیشنهادات
خود را در مورد این کتاب یا دیگر آثار انتشارات مدرسه از طریق
پیام کوتاه به شماره ۱۰۰۰۶۶۰۰۶۶۰۰ یا ما در میان بگذارید.

www.madresehpublish.ir

جهت ارتباط با شبکه‌های اجتماعی ما، رمزینده روبرو را اسکن نمایید.

درآمد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين

خواستن از خداوند و اجابت او، هر دو از سنت‌های الهی است. راز بندگی با رمز نیایش گوده می‌شود و خداوند «نیاز» انسان را بر پال دعا بر ذروه «ناز» می‌نشانند. همین است که بنده اش به «أدعونی» می‌کند تا بشارت «أَسْتَجِبْ لَّكَ» را به گوش جان او بنشانند. آن کس که از عدم جان دعا کند، جهان با او همراه می‌شود و فرمان «يَا حَيَّالُ أَوْبَى مَعَهُ و الطَّيْرُ» زمیرِ آسمان را با او هم‌نوا می‌سازد.

دعا و نیایش راز بندگی است. آن کس که جانش بیش از همه، فرمان حق برد در دعا از دیگران گوی سبقت ببرد و بر ترک بندگان زینت شود و بر سجاده زمین فخر ساجدان گردد. صحیفه سجادیه تجلی‌تر روح پر نور و شعور پرستش‌گری است که بندگان را به عبادتی عارفانه، خواستنی خاضعانه و حاجات‌اشقه رهنمون می‌شود. صاحب صحیفه در روزگار سیاهی و تباهی که حتی دشمنه فریاده را نمی‌توانست قلب شب را بشکافد با نور دعا و روشنای نیایش تالانو صبحی را نشان داد که می‌تواند در هر عصر و مصری بنده درمانده را به اوج قدرت برساند تا در مأمن انکا به خدا آراش خا بر یابد از ظلم نهراسد، بر ظالم بتازد و آماده‌باش یافتن فرصتی باشد که با سلاح دعا کارش و مگر را بسازد.

صحیفه سجادیه را می‌توان مدرسه‌ای نامید که دعا در آن وسیله‌ای برای بیان دردهای فرد و جامعه، روشی برای تبیین عقیده و مرام و شیوه‌ای برای تربیت ایمان است. آری، این کتاب میراث جاری و جاودان شیعه است که تا قیام قائم آل محمد (عج) سحر چشمه‌ای پرخروش در شتاب است و به سیلان و جریان خود ادامه می‌دهد و هر زمانه فقیر جدید در فراروی منتظران خواهد گشود. اهداف دین محمدی و تشیع علوی را به طراوت و تابایی باز می‌شناساند.

صحیفه در میان پیروان اهل بیت علیهم السلام، به زیور آل محمد و انجیل اهل بیت معروف شده است؛ کلامی است موزون و خوش‌آهنگ با خوانشی زیبا که پای سقایان را از رفتن باز می‌دارد و ناله مرغ شبگیر را با لحن داوودی صاحبش هم‌نوا می‌سازد و همچون آیات انجیل، نفس مسیحایی را در میان امت پشیمان از گناه و ستم، برای زندگی مجدد، می‌پراکند.

دعاهای صحیفه که به شماره ۵۴ است از اقرار به خدای یگانه و ایمان به عالم غیب آغاز و در شراشر حیات انسان جاری می‌گردد تا او را به شناخت و شهودی عمیق برساند و با آگاهی تمام به گواهی توحید و رسالت و امامت و جهان واپسین بنشانند. بخشی از نیایش‌های امام در صحیفه را باید به مثابه سوره‌هایی از عبادت و عرفان دانست و برخی دیگر را آیات بیناتی علیه ظلم و ستمی که بر او و خاندان او و اهل او رفته است؛ بعضی دیگر نیز مناجات‌ها و درخا است‌های او است برای یاد گرفتن، مسئولیت داشتن و به پا خاستن علیه هر بدی و کژی و آریسته شدن به مکرمات‌ها و فضیلت‌های انسانی و خدایی.

خدای را را سار که بر ما توفیق نهاد در آستان صحیفه بایستیم و با روح ستایشگر امام علی بن الحسین علیه السلام هم‌مالیم. آن زیباترین روح پرستنده، هم‌نوا گردیم؛ پس از حق تعالی استمداد می‌کنیم تا با اوستا و سوره‌ها و کلامی که در صحیفه عنایت کند. او را هزاران مرتبه شکر می‌گوییم که به لطف و کرم خویش بر ما دست نهاد و قلم‌های نویسندگان این دانش‌نامه را سزاوار و درخور نوشتن از حضرت سجد و صحیفه او شرح و بسط مفاهیم و واژگان اساسی آن دانست تا کتابی که در پیش روی و در دستان شماست آماده گردد. امید آنکه این صحیفه‌نامه، صحیفه مطهره نویسندگان آن در روز فرمان «قرأ کتابک کفی بنفسک الیوم علیک حسباً» باشد. در فراهم آمدن این کتاب نویسندگان و دستاران، آماده‌سازان، حروف‌چینان، پشتیبانان و... همه تلاش کرده‌اند تا به قدر وسع خود، اثری درخور، درباره صحیفه سجادیه برای مخاطب دانش‌آموز و دانشجو فراهم آورند. همگان بعد از مشکور باد، ولی بیش از همه باید قدردان زحمات آقای دکتر فضل‌الله خالقیان بسم که علاوه بر نوشتن برخی مقالات، هماهنگی گروه نویسندگان را برعهده داشته‌اند. همچنین دزم می‌نامیم از آقای محمد ناصری، مدیرکل محترم دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی نیز، که در همه مراحل به ما یاری رساندند. آرزوی دیرینه پیگیری و اهتمام جدی داشته‌اند، سپاسگزاری کنیم. در این از خداوند متعال برای همگان ره‌سپاری در مسیر هدایتی را خواهیم که به نور نیایش‌های صحیفه سجادیه و عارفانه‌های سوزناک حضرت سیدالساجدین، زین‌العابدین علی بن الحسین علیهما السلام روشن شده باشد. اللَّهُمَّ وَفَّقْنَا لِمَرْضَاتِكَ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ.

ناظر علمی

محمی‌الدین بهرام محمدیان

دی‌ماه ۱۳۹۷

فهرست

۱۵	آرو	۵۲	اسلام
۱۵	آخت	۵۳	اسناد و راویان صحیفه سجادیه
۱۹	آدم	۵۹	اصحاب پیامبر (ص)
۱۹	آراستگی	۶۱	اصحاب یمین
۲۰	آرامش و اطمینان	۶۲	اضطرار
۲۱	آرزو	۶۳	اعلی علین
۲۳	آزادی	۶۴	اقتصاد
۲۱	آزمایش	۶۸	الله
۱	آفریدگان (مخلوقات)	۷۲	الهام
۲۸	آمزش (مغفرت الهی)	۷۴	امام باقر (ع)
۳۰	آیات	۷۸	امام جواد (ع)
۳۲	اثر	۸۳	امام صدق (ع)
۳۲	ابراهیم (ع)	۸۶	امامت
۳۳	اجابت	۹۱	امانتداری
۳۵	احسان	۹۲	امت
۳۵	احکام	۹۳	امنیت
۳۷	اخلاص	۹۴	امید (رجا)
۳۹	اخلاق	۹۵	اندوه
۴۲	استخاره	۹۶	انسان
۴۴	استدراج	۹۷	انسان شناسی
۴۵	استعاذه	۱۰۰	انفاق
۴۶	استغفار (آمزش خواهی)	۱۰۱	اهل بیت (ع)
۴۹	استکبار	۱۰۴	ایمان
۵۰	اسراف	۱۰۷	باران
۵۱	اسرافیل	۱۰۸	باطل

بخشش (جود)	۱۰۹	توفیق	۱۶۵
بدرفتاری	۱۱۰	توکل	۱۶۷
بدعت	۱۱۱	تهمت	۱۶۸
برادران ایمانی	۱۱۲	ثروت	۱۶۹
برزخ	۱۱۴	جانشین خدا (خلیفه الله)	۱۷۰
برق (برق آمان)	۱۱۵	جبرئیل	۱۷۱
برکت	۱۱۵	جدال	۱۷۱
بندگان خدا	۱۱۷	جمعه	۱۷۲
بهشت	۱۲۱	جن	۱۷۳
بیت المعمور	۱۲۲	جهاد	۱۷۳
بیماری	۱۲۴	چارپایان	۱۷۵
پدر و مادر	۱۲۶	حاجت	۱۷۶
پرده پوشی	۱۲۷	حاجت خ	۱۷۸
پرده دری	۱۲۹	حس	۱۸۰
پروردگار	۱۲۹	حج	۱۸۱
پند و اندرز (موعظه)	۱۳۱	حجّت (حج و عید)	۱۸۲
پیمان	۱۳۲	حرص	۱۸۳
تابعین	۱۳۳	حسد	۱۸۴
تربیت	۱۳۴	حسرت	۱۸۶
ترجمه های صحیفه	۱۳۹	حضرت محمد (ص)	۱۸۶
تُرک	۱۴۵	حق	۱۸۷
تسیح و تقدیس خدا	۱۴۵	حکمت	۱۹۰
تقدیر (قضا و قدر)	۱۴۸	حيوان (جاندار)	۱۹۱
تقوا	۱۵۰	خانواده	۱۹۲
تکلیف	۱۵۲	خداشناسی	۱۹۳
توبه	۱۵۳	خرد	۱۹۸
توحید	۱۵۷	خزr	۲۰۰
توسل	۱۶۱	خسران	۲۰۰
توشه آخرت	۱۶۳	خشم	۲۰۱

۲۵۴	 روم	۲۰۲	 خشوع و خضوع
۲۵۵	 رومان	۲۰۴	 خودپسندی
۲۵۵	 ریاء	۲۰۵	 خودفتاری
۲۵۶	 زاری و تضرع	۲۰۶	 خورشیدی
۲۵۷	 زبان	۲۰۶	 خراسان
۲۵۸	 زکات	۲۰۸	 خیانت (غیبت)
۲۵۹	 زمان	۲۰۸	 دروغ و ناراستی
۲۶۰	 زمین	۲۱۰	 دشمنی
۲۶۱	 زن	۲۱۳	 دشنام (فحش)
۲۶۱	 زنج (زنگبار)	۲۱۳	 دعا و مناجات
۲۶۲	 زندگی	۲۱۱	 دنیا
۲۶۳	 رهد	۲۲۱	 دوزخ
۲۶۵	 زیارت	۲۲۴	 دوستی و دوستان
۲۶۶	 سعادت	۲۲۶	 دیالمه
۲۶۷	 سببه	۲۲۶	 دیگر آثار امام سجاد (ع)
۲۶۷	 سکونت	۲۳۲	 دین (قرض و بدهی)
۲۶۹	 سلامتی	۲۳۳	 دین و دینداری
۲۷۱	 سَمعه	۲۳۷	 ذکر
۲۷۱	 سنت	۲۴۰	 ذلت (خواری)
۲۷۴	 سوگند	۲۴۱	 رازگویی و نیازخواهی
۲۷۶	 سهل انگاری	۲۴۲	 رحمت
۲۷۷	 سیاست	۲۴۴	 رستگاری
۲۸۱	 شادی	۲۴۶	 رضوان
۲۸۲	 شب زنده داری (تهجد)	۲۴۷	 رمضان
۲۸۴	 شبّه	۲۴۹	 روح (فرشته ای عظیم)
۲۸۴	 شرح های صحیفه سجادیه	۲۴۹	 روز
۲۹۱	 شرک	۲۵۱	 روزگار
۲۹۳	 شرم (حیا)	۲۵۱	 روزه
۲۹۴	 شفاعت	۲۵۳	 روزی

۲۳۹.....	عیادت.....	۲۹۶.....	شک.....
۲۴۰.....	عیب.....	۲۹۸.....	شکایت.....
۲۴۰.....	عید.....	۲۹۹.....	شکر و حمد.....
۲۴۱.....	غفلت.....	۳۰۱.....	شکایت (صبر).....
۲۴۳.....	غیبت.....	۳۰۳.....	شهادت.....
۲۴۴.....	فراغت.....	۳۰۳.....	شهادت.....
۲۴۵.....	فرزندان.....	۳۰۵.....	شهرت.....
۲۴۶.....	فرشتگان (ملائکه).....	۳۰۷.....	شهوت.....
۲۴۹.....	فرقان.....	۳۰۸.....	شیطان.....
۲۵۰.....	فرمان بری.....	۳۱۲.....	صاعقه.....
۲۵۱.....	فروتنی (تواضع).....	۳۱۱.....	صحیفه سجاده.....
۲۵۲.....	فریادرسی و فریادخواهی.....	۳۱۲.....	صداقت و راستی.....
۲۵۳.....	فصل.....	۳۱۹.....	صدقه.....
۲۵۵.....	فطر (عد فطر).....	۳۲۰.....	صلوات.....
۲۵۵.....	فقر.....	۳۲۱.....	طمع.....
۲۵۷.....	فلق.....	۳۲۲.....	طواف.....
۲۵۷.....	قبر.....	۳۲۳.....	ظلم.....
۲۵۸.....	قبیله.....	۳۲۴.....	عبادت.....
۲۵۸.....	قتل.....	۳۲۷.....	عدل و انصاف.....
۲۵۹.....	قرآن.....	۳۲۹.....	عذاب.....
۲۶۵.....	قرب الی الله.....	۳۳۰.....	عذر.....
۲۶۶.....	قصاص.....	۳۳۱.....	عرش.....
۲۶۷.....	قلب.....	۳۳۲.....	عرفه.....
۲۶۹.....	قناعت.....	۳۳۳.....	عزت.....
۲۷۰.....	قیامت.....	۳۳۴.....	علم (دانش).....
۲۷۲.....	کاهلی (سستی و تبلی).....	۳۳۶.....	عمره.....
۲۷۳.....	کجی (انحراف).....	۳۳۶.....	عمل صالح.....
۲۷۴.....	کرامت.....	۳۳۷.....	عناد.....
۲۷۵.....	کرسی.....	۳۳۸.....	عواطف.....

۴۰۸.....	معاد.....	۳۷۶.....	کسوف.....
۴۱۴.....	معاشرت.....	۳۷۶.....	کفر.....
۴۱۵.....	مکارم اخلاق.....	۳۷۷.....	کرشش (اجتهاد).....
۴۱۸.....	مهدویت.....	۳۷۹.....	کفر.....
۴۱۹.....	مهرورزی.....	۳۷۹.....	کفر (مجازات).....
۴۲۱.....	میانه روی.....	۳۸۰.....	کینه - حقد.....
۴۲۲.....	میکائیل.....	۳۸۱.....	گذشت (بفو و بامش).....
۴۲۳.....	نامه اعمال.....	۳۸۳.....	گرسنگی.....
۴۲۴.....	نبوت.....	۳۸۳.....	گمراهی.....
۴۲۷.....	نرم خویی.....	۳۸۵.....	گناه.....
۴۲۸.....	نعمت.....	۳۸۱.....	لذت (خوشی).....
۴۳۰.....	حاق.....	۳۸۱.....	لشکریان.....
۴۳۱.....	نفس.....	۳۸۹.....	لغزش.....
۴۳۳.....	نکر و منکر.....	۳۹۰.....	لهو و سرگرمی.....
۴۳۳.....	نیل.....	۳۹۰.....	لیلة القدر.....
۴۳۴.....	نوبه.....	۳۹۱.....	متشابهات.....
۴۳۵.....	نیایش یکم.....	۳۹۲.....	مَثَل.....
۴۳۷.....	نیایش دوم.....	۳۹۲.....	محرومیت (حرمان).....
۴۳۹.....	نیایش سوم.....	...	مدایح و سروده ها درباره امام سجاد (ع) ...
۴۴۱.....	نیایش چهارم.....	۳۹۳.....	
۴۴۲.....	نیایش پنجم.....	۳۹۶.....	مردم.....
۴۴۴.....	نیایش ششم.....	۳۹۷.....	مرزداران.....
۴۴۵.....	نیایش هفتم.....	۳۹۷.....	مرگ (موت).....
۴۴۷.....	نیایش هشتم.....	۳۹۹.....	مستدرکات و ملحقات صحیفه سجادیه.....
۴۴۸.....	نیایش نهم.....	۴۰۲.....	مسلمانان.....
۴۴۹.....	نیایش دهم.....	۴۰۴.....	مشرکان.....
۴۵۰.....	نیایش یازدهم.....	۴۰۵.....	مشورت.....
۴۵۲.....	نیایش دوازدهم.....	۴۰۶.....	مصلحت.....
۴۵۴.....	نیایش سیزدهم.....	۴۰۷.....	مصیبت.....

نیایش چهاردهم.....	۴۵۵	نیایش چهل و چهارم.....	۴۹۹
نیایش پانزدهم.....	۴۵۷	نیایش چهل و پنجم.....	۵۰۲
نیایش شانزدهم.....	۴۵۸	نیایش چهل و ششم.....	۵۰۴
نیایش هفدهم.....	۴۶۰	نیایش چهل و هفتم.....	۵۰۶
نیایش هجدهم.....	۴۶۱	نیایش چهل و هشتم.....	۵۰۹
نیایش نوزدهم.....	۴۶۲	نیایش چهل و نهم.....	۵۱۱
نیایش بیستم.....	۴۶۳	نیایش پنجاهم.....	۵۱۳
نیایش بیست و یکم.....	۴۶۵	نیایش پنجاه و یکم.....	۵۱۴
نیایش بیست و دوم.....	۴۶۷	نیایش پنجاه و دوم.....	۵۱۶
نیایش بیست و سوم.....	۴۶۸	نیایش پنجاه و سوم.....	۵۱۸
نیایش بیست و چهارم.....	۴۷۰	نیایش پنجاه و چهارم.....	۵۱۹
نیایش بیست و پنجم.....	۴۷۱	نیت.....	۵۲۱
نیایش بیست و ششم.....	۴۷۲	نیکوکاران.....	۵۲۱
نیایش بیست و هفتم.....	۴۷۵	نیکوکاری.....	۵۲۳
نیایش بیست و هشتم.....	۴۷۷	وحی.....	۵۲۴
نیایش بیست و نهم.....	۴۷۸	سوسا.....	۵۲۵
نیایش سی ام.....	۴۷۹	وعد.....	۵۲۵
نیایش سی و یکم.....	۴۸۱	وقار.....	۵۲۶
نیایش سی و دوم.....	۴۸۳	هجرت.....	۵۲۷
نیایش سی و سوم.....	۴۸۴	هدایت.....	۵۲۸
نیایش سی و چهارم.....	۴۸۶	هستی شناسی.....	۵۳۱
نیایش سی و پنجم.....	۴۸۷	همسایه.....	۵۳۴
نیایش سی و ششم.....	۴۸۸	همسران.....	۵۳۵
نیایش سی و هفتم.....	۴۸۹	همنشینی.....	۵۳۶
نیایش سی و هشتم.....	۴۹۱	هند.....	۵۳۷
نیایش سی و نهم.....	۴۹۲	یاس.....	۵۳۷
نیایش چهل.....	۴۹۴	یحیی بن زید.....	۵۳۹
نیایش چهل و یکم.....	۴۹۵	یقین و باور.....	۵۴۱
نیایش چهل و دوم.....	۴۹۶	کتابنامه.....	۵۴۴
نیایش چهل و سوم.....	۴۹۸		